

JAROSLAV DŘÍMAL

9. 7. 1905 - 11. 8. 1975

Jaroslav Dřímál, JEDEN Z NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH BRNĚNSKÝCH HISTORIKŮ A ARCHIVÁŘŮ, se narodil dne 9. července 1905 v hanáckém Bezměrově u Kojetína do rodiny rolníka. Po úspěšně absolvovaném vzdělání na kroměřížském gymnáziu v letech 1916–1924 nastoupil na STUDIA DĚJEPISU A ZEMĚPISU NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ. U prof. Bohumila Navrátila se naučil historické vědecké práci a přesnému rozboru pramenů, prof. Rudolf Urbánek jej naučil chápání historického detailu i jeho zapojení do širšího dobového kontextu. Na studiích také navštěvoval přednášky prof. dr. Václava Hrubého, které byly zaměřené na pomocné vědy historické a archivnictví. Tyto přednášky byly velmi důležité pro jeho pozdější životní profesi.

Dne 15. prosince 1928 Jaroslav Dřímál úspěšně ukončil studia doktorátem z filosofie. Před jejich dokončením byl 1. října téhož roku ustanoven asistentem Historického semináře na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Své vzdělání si Dřímál doplnil i stážením v zahraničí, zvláště pak ve Francii, kde navštěvoval proslulou pařížskou l'École des Chartes. Z Paříže si s sebou odvezl cenné zkušenosti i znalosti, které pak využil ve své praktické archivní i vědecké činnosti. Kromě Francie navštívil i Vídeň, Salcburk, Innsbruck, Mohuč, Stuttgart, Mnichov, Drážďany, Vratislav a mnohá jiná města.

Pro své znalosti a zkušenosti byl prof. Bohumilem Navrátilem vybrán za nového archiváře města Brna, do archivu nastupuje dne 29. LISTOPADU 1929. Z počátku byl ustanoven definitivním úředníkem, následně získal úřední hodnost městského archivního komisaře a nakonec byl jmenován vrchním komisařem archivní služby. Jeho hlavním úkolem bylo BUDOVÁNÍ MĚSTSKÉHO ARCHIVU JAKO VĚDECKÉHO ÚSTAVU vhodného pro druhé „hlavní“ město republiky, a také snaha dohnat to, co bylo před vznikem Československé republiky zanedbáváno. V té době totiž funkci archiváře nevykonával nikdo jako plnohodnotné zaměstnání, byla spíše vedlejší prací.

Kromě archivu měl také Jaroslav Dřímál na starosti od 1. května 1935 i správu Muzea města Brna, jemuž položil základy jak personálního, tak i prostorového vybavení.

Jeho činnost v archivu města Brna přerušila okupace, kdy musel pro vyšetřování německou policií z archivu odstoupit, a dne 7. ZÁŘÍ 1939 byl PŘELOŽEN DO ČESKÉ MĚSTSKÉ KNIHOVNY.

Dlouho zde ale nepůsobil. **3. února 1940** jej zatklo Gestapo a celý měsíc jej věznilo. Nato byl nacistickou správou k **28. únoru 1940** penzionován, bylo mu 34 let.

Po tříměsíčním odpočinku byl přeložen do MORAVSKÉHO ZEMSKÉHO ARCHIVU V BRNĚ, kam nastoupil v témže roce dne **6. června**. V zemském archivu pracoval téměř rok a půl, **1. listopadu 1941** byl přeložen do ARCHIVU MINISTERSTVA VNITRA. Zde zůstal do konce války. Během své činnosti v Archivu Ministerstva vnitra zpracoval rozsáhlý fond finanční prokuratury. Jeho katalog má čtyři svazky. Z tohoto fondu pak podrobně zpracoval ve dvou člancích agendu královského prokurátora, které byly pod názvy *Královský prokurátor a jeho úřad do roku 1745* a *Královský prokurátor a jeho úřad v letech 1745–1783* publikovány ve Sborníku archivních prací z let 1969 a 1970.

Po osvobození Brna Rudou armádou se Jaroslav Dřímál vrátil zpět do Brna, kde ke dni **27. DUBNA 1945** opětovně zaujal MÍSTO ARCHIVÁŘE ZEMSKÉHO HLAVNÍHO MĚSTA BRNA, taktéž se ujal správy městského muzea. V těchto institucích se nyní zaměřil na zajištění archivních fondů a muzejních sbírek, které byly za německé okupace rozvezeny na mnohá místa. Po zajištění nutných úkolů v městském muzeu se Jaroslav Dřímál vzdal jeho vedení.

V městském archivu se zasloužil o jeho personální i technické vybavení, shromažďoval archivní fondy a pečoval o ně. Vypracoval také plán vědecké činnosti archivu, podílel se na organizačních i řídicích činnostech, vykonával archivní práce, jako bylo pořádání, inventarizace a katalogizace archivních materiálů. Sám uspořádal, zinventarizoval i zkatalogizoval některé fondy, například *Sbírka listin, mandátů a listů z let 1208–1550*, *Sbírka rukopisů a úředních knih*. V archivu založil například sbírku fotografií budov, význačných událostí a osob, sbírku plakátů, letáků či drobných tisků a novin a zasloužil se i o vznik archivní knihovny.

Koncem padesátých let 20. století se J. Dřímálovi podařilo vydávání významného sborníku *BRNO V MINULOSTI A DNES*, který přinášel studie a články zaměřené na brněnskou minulost. Tento sborník vychází dodnes. V roce **1956** vydal v díle *Archiv města Brna. Průvodce po fondech a sbírkách* soupis všech fondů a sbírek, které jsou v něm uloženy.

V čele brněnského městského archivu setrval Jaroslav Dřímál až do svých 70 let. K jeho 65. narozeninám mu bylo propůjčeno státní vyznamenání za vynikající práci a zároveň byla oceněna jeho publikační činnost Cenou osvobození města Brna.

Od Dřímaloova nástupu do Archivu města Brna lze jeho činnosti rozčlenit do tří hlavních „kategorií“. Jako VEDOUCÍ ARCHIVU se zasloužil o JEHO BUDOVNÍ, v rámci své působnosti v něm vykonával i HISTORICKO-BADATELSKOU ČINNOST a působil také jako VYSOKOŠKOLSKÝ PEDAGOG na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Z důvodu uzavření vysokých škol během 2. sv. války se směl habilitovat až po jejich opětovném otevření po osvobození. Tehdy habilitoval u prof. Rudolfa Urbánka dne 8. listopadu 1945 pro obor československých dějin. Na univerzitě vedl proseminární a seminární cvičení, přednášel o českých dějinách, seznamoval posluchače s dějinami správy a také je učil archivní teorii i praxi. Pro své posluchače vydal dvoje skripta.

Dne 21. července 1945 byl jmenován ČLENEM STÁTNÍ ARCHIVNÍ RADY při Ministerstvu školství a národní osvěty, o měsíc později pak ČLENEM ZEMSKÉ ARCHIVNÍ KOMISE při Zemském národním výboru v Brně. Od roku 1948 se podílel na řešení hlavních otázek týkajících se československého archivnictví. Aktivně se například podílel na přípravě archivního zákona a směrnic, které na něj navazují. Byl předsedou jihomoravského archivního poradního sboru.

Svémi studii a statěmi přispíval do mnoha sborníků a časopisů. Například v ČASOPISU MATICE MORAVSKÉ publikoval studie o odpůrci husitství biskupu Vilmu z Kolína a o notáři Janu Thabrarrovi, přispěl také studii *K brněnskému pobytu a k filiačním listům Jana Kapistrána, Připojení Moravy k českému státu za knížete Oldřicha, 75 let prof. Rud. Urbánka* či *Bohumil Navrátil a Matice moravská – k stému výročí narození historika*.

Jeho příspěvky si můžeme přečíst i ve SBORNÍKU ARCHIVNÍCH PRACÍ, například *Brněnské městské knihy, právo a listiny za písaře Jana z Gelnhausenu a Archivář Bohumil Navrátil*, a také ve sborníku BRNO V MINULOSTI A DNES – *Kroniky a pamětní knihy městských písařů brněnských v době předbělohorské, Městské berně královských měst moravských od poloviny 15. století do roku 1526* či *Sociální boje v moravských královských městech ve 20. letech 16. století*. Psal také výroční zprávy o činnosti Archivu města Brna v Archivech Jihomoravského kraje.

Ve všech Dřímalových příspěvcích je patrná jak ODBORNÁ PALEOGRAFICKÁ A DIPLOMATICKÁ ERUDOVANOST, tak i ZNALOST problematiky POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH.

Zemřel dne 11. srpna 1975 v Novém Městě na Moravě.

Použité zdroje:

Archivní časopis. Praha: Ministerstvo vnitra, 1975, roč. 25, s. 157–161.

Brno v minulosti a dnes. Brno: Archiv města Brna, 2006, roč. 19, s. 241–263.

Encyklopedie dějin města Brna. Dostupné z: <http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/>, cit. 2016-11-11.

Sborník Matice moravské. Brno: Matice moravská, 1965, roč. 84, 302–304.

Vlastivědný věstník moravský. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1975, roč. 27, s. 229–231.